

Rusija predlaga pakt petih velesil

Za red na vzhodu Evrope bi naj jamčile Anglija, Francija, Rusija, Poljska in Turčija

London, 6. jul. o. Angleška vlada je včeraj iz Moskve sprejela nove sovjetske predloge o tem, kakšna naj bo pogodba med Anglijo, Francijo in Rusijo. Tokrat je Sovjetska Rusija nenadoma sprejela svoje stališče in zagovarja sedaj sklenitev pakta petih velesil. To pogodbo bi naj sklenile Sovjetska Rusija, Anglija, Francija, Poljska in Turčija. S tako pogodbo bi se Sovjetska Rusija obvezala jamčiti enako za Nizozemsko, Švico in Luxemburg, kakor jamči za te dve državi že Anglija in Francija. Pač pa zahteva Sovjetska Rusija, da morajo položaj na vzhodu Evrope poleg Rusije jamčiti in braniti še Poljska in Turčija.

V Londonu so bili precej presenečeni zaradi tega, ker je sedaj sovjetska vlada nenadoma sprejela vse svoje dosedanje stališče. Sedaj torej ne gre več za izredne angleške in francoske obveze o baltskih državah, ampak gre za vzpostavitev novega varnostnega ravnotežja Vzhodne Evrope, ki bi ga poleg Anglije in Francije jamčili še Poljska in Turčija. Zelo verjetno je, da bo sedaj največja težava nastala v tem, ker se Poljska najbrž ne bo mogla obvezati, da bi Rusiji jamčila njene meje. Tudi to še ni popolnoma gotovo, da bi bila

Turčija pripravljena prevzeti slična jamstva v zvezi s celim blokom evropskih velesil.

Pogajanja med Moskvo in zapadnimi demokracijami so sedaj zašla na tako obširno polje, da bo potrebno še zelo mnogo časa, da se ves novi obseg vprašanj določi in razčisti. Predvsem so potrebna predhodna podrobna pogajanja med Varšavo, Londonom in Parizom. Šele tedaj, ko bi Anglija in Francija prepricali Poljsko o učinkovitosti takega direktorija petih velesil v Evropi, bi bilo pričakovati, da bi se ta zamisel sovjetske vlade lahko vzel v poštev za pogajanja.

V Londonu ne verujejo v uspeh

London, 6. julija. o. Dobro poučeni vladni krogi izjavljajo o novem sovjetskem predlogu o pogodbi med petimi velesilami, da je ta načrt pač preobsežen in samo še bolj zavlačuje pogajanja v Moskvi.

Zato angleški vladni krogi izjavljajo, da se naj sedaj prav hitro nadaljujejo samo angleško-

francosko-ruska pogajanja za obrambno pogodbo proti napadalcu. Taka obrambna trozveza bi se naj sklenila takoj, in bi naj bila šele uvod za obširno pogodbo petih velesil, kakor si to želi sovjetska vlada.

Sovjetska vlada pa zavrača tako trozvezo, ker se Anglija, Francija in Rusija niso mogle sporazumeti za besedilo člena, ki bi naj govoril o jamstvih za tretje, to je baltske države. Zato v Londonu zagovarjajo načelo, da se naj trozveza takoj sklene in podpiše. Angleška vlada je francoski vladi prepustila nalogo, da bi sestavila besedilo člena, ki bi naj v pogodbi ščitil tretje države. O pogodbi petih velesil menijo v Londonu, da bi se resnično moralo zgoditi nekaj, s čimer bi lahko poljsko vlado prepričali, da je nastal tak položaj, da se mora Poljska še bolj navezati na Sovjetsko Rusijo. Mnogo lažje bi Turčija sprejela novi sovjetski predlog.

Varšava, 6. julija. o. Sovjetski veleposlanik v Varšavi se je sredi sestal s predsednikom sovjetske vlade in njenim zunanjim ministrom Molotovim. Takoj po sestanku je sovjetski veleposlanik odpotoval v Varšavo.

'Osservatore Romano' ugotavlja pomirjenje položaja

Vatikan, 6. julija. AA. »Osservatore Romano« razpravlja o razvoju mednarodnega položaja v zadnjih dneh ter ugotavlja, da so se pojavili znaki, da se je razburjenje pomirilo. Posebno je mogoče to ugotoviti glede poljsko-nemških odnosov. Ta pomiritev bo omogočila vsem onim, ki jim je zares pri srcu ohranitev miru, hoditi po poti razuma in stvarnosti ter izogniti se katastrofi. Dovoljenje varšavske vlade, da v vode Gdanske luke prispe nemška križarka, demanti, da bi se zbirale čete na ozemlju mesta Gdanska ter nemška prepoved zborovanj, ki bi lahko poslabšala položaj v Gdansk, so dejstva, pravi »Osservatore Romano«, ki nam dajejo pogum in ki bi morala dati možnost za pogajanja, da se vprašanje Gdanskega sporazuma reši. Vendar se organ sv. stolice izogiba prevelikemu optimizmu, ker ostaneta Poljska in Nemčija po svojih načelih in interesih ločeni druga od druge. Sedanja pomiritev pa naj bi v prvi vrsti služila za to, da se čut odgovornosti ojači in proučijo možnosti za rešitev. Rezultati pogajanj v Moskvi in Tokiu bi morali istotako vplivati na sklepe velesil. Božja previdnost naj napravi več kakor ljudje in naj napravi sedanje dobo srečno, pravi list na koncu svojega članka.

Vesti 6. julija

Madžarski visoki komisar za Podkarpatsko Ukrajino Sigismund Ferency je prišel sredi v Uzhorod in bo danes svetovno prevzel svoje vladne dolžnosti. Istega dne bo policija prevzela od vojske civilno oblast.

Pri kralju Borisu je bil včeraj dopoldne ob 11 sprejet egiptski zunanji minister Jahia paša. Egiptski državnik je ostal pri kralju na kosilu.

Egiptski zunanji minister Jahia paša pride jutri v petek v Belgrad. Uradno bo obiskal našega zunanjega ministra Cincar-Markoviča.

Angleški generalni konzul je odpotoval iz Dunaja in sicer na zahtevo nemške vlade. Na kolidoru so se poslovili od njega vsi tuji častniki in ves konzularni zbor.

V Sarajevu je prišel Vladko Radič, sin pokojnega hrvaškega voditelja Stjepana Radića. Iz Sarajeva bo odpotoval v Mostar. V Sarajevu ga je sprejel tudi nadškof dr. Ivan Šarić.

Na Bled je prišel tajnik zunanjega ministrstva dr. Manojlovič, ki bo v hotelu Toplice uredil polno pisarno zunanjega ministrstva. Na Bled je tudi že prišel madžarski poslanik baron Bakas-Bessenyei in švicarski poslanik dr. Schneider.

V Zemunu je težje obolel prvak SDS, senator Milan Kostić.

Letošnje velike francoske vojaške parade na narodni praznik dne 14. julija se bo udeležil tudi poveljnik angleškega generalnega štaba lord Gort.

Iz Londona poročajo sedaj, da je vendarle zelo verjetno, da bo znani politik Churchill vstopil v vlado in sicer kot prvi lord admiralitete.

Angleške predloge za rešitev palestinskega vprašanja, kakor jih je objavila tako imenovana »Bela knjiga«, odklanja tudi Irak. Irakijski ministrijski predsednik je k tej svoji izjavi dodal še to, da njegova vlada ne bo dovolila nobenemu Judu vstopa na iraška tla.

Iz Italije je bil izgnan rimski dopisnik pariškega »Journala«, ker je pred kratkim telefonično sporečilo svojem listu neke vesti o sporih maršala Badoglio z italijansko vlado. Kakor znano, je to vseh italijanska vlada odločno zanikala.

Več sto smrtnih prometnih nesreč se je dogodilo v Združenih državah ob priliki proslav dneva ameriške neodvisnosti, ki so trajale cele štiri dni. Prav tako je bilo več kot sto smrtnih nesreč med kopalci.

Strožje nadzorstvo nad vsem prometom ob kitajski obali je ukazala japonska vlada. Dobri poznavalci razmer pravijo, da hoče Japonska na ta način pritisniti na Anglijo, ko se pogaja v Moskvi za trojni sporazum, po drugi strani pa naj bi ti dogodki obrnili pozornost japonskega prebivalstva od neuspehov, ki jih je japonska armada doživela v spopadih na mandžursko-japonski meji.

Kanceljerju Hitlerju je podaril tri slike znamenite španske slikarja Zuluage gen. Franco. Darila naj bi bila znak izredne pozornosti, ki jo Hitlerju izkazuje španski narod.

Irak in Saudanska Arabija se bosta skupno posvetovala o stališču, ki ga bosta uradno zavzeli do »Bela knjige« in vseh predlogov za ureditev palestinskega vprašanja. Zastopniki obeh držav se bodo pogovorili tudi o arabskem vprašanju na splošno.

Svoje poverilnice je izročil angleškemu kralju Juriju novi jugoslovanski poslanik v Londonu dr. Ivan Subotić. Predaja je bila izvršena z vsemi ceremonijami, ki so ob takih prilikah v navadi.

Anglija bo še vedno podpirala in ščitila kitajsko valuto, to je srebrni dolar, ki je plačilno sredstvo v pokrajini, ki so pod oblastjo maršala Čangkajša. Angleški finančni minister sir John Simon je namreč izjavil, da se mora Anglija tega načela držati že iz razloga, ker s tem ščiti velike angleške trgovske koristi na Kitajskem.

Dva angleška mornarja so prijeli Japonci v Kantonu pod izgovorom, da sta prepevala nekega japonskega stražnika. Na posredovanje angleškega generalnega konzula pa so Japonci ujetnika kmalu izpustili.

Uradna sodna preiskava o katastrofi angleške podmornice »Thetis« se je začela v Londonu pred dvema dnevi. Zaslišani so bili vsi štirje člani posadke, ki so se iz podmornice rešili. Ti so pripovedovali o junaštvu članov posadke potopljene podmornice, rekoč, da ga med njimi ni bilo nikogar, ki bi obupaval ali pa skušal rešiti le samega sebe. Podmornico bodo ponovno poskušali dvigniti, da natančno ugotovijo pravi vzrok katastrofe.

Anglija bo dala 25 milijard svojim zaveznikom

Kredit dobe Poljska, Grčija, Romunija in Turčija

London, 6. jul. o. Angleški listi objavljajo danes zjutraj na zelo vidnih mestih izredno zanimivo vest, da je angleška vlada sklenila posoditi svojim zaveznikom sto milijonov funtov sterlingov (25 milijard dinarjev) za njihovo oboroževanje. Ta sklep je vlada sprejela na svoji včerajšnji seji, ki je trajala štiri ure in so na njej ministri obravnavali predvsem odredbe finančnega in gospodarskega značaja, ki bi jih bilo treba izdati takoj, če se pokaže potreba. Kot zaključek tega razpravljanja je vlada sklenila dovoliti to ogromno posojilo svojim zaveznikom.

»Daily Mail« pa piše, da se bo od tega posojila 150 milijonov funtov nakazalo tistim državam, ki so vključene v angleški obrambni sistem. Za to vsoto bodo te male države lahko nakupile v Angliji orožja, streliva in ostalih vojnih potrebščin.

Angleška trgovsko ministertvo pa bo lahko prevzelo poleg tega še jamstvo za naročila zaveznikov ne samo v Angliji, ampak tudi v angleških dominijih. Vendar pa to jamstvo ne sme kriti samo dobav, ki so ugodne v materialnem

oziru, ampak se morajo strinjati tudi s političnimi nameni angleške vlade.

Angleški listi poudarjajo, da so posamezne države same zahtevale pomoč v tem smislu pri angleški vladi in je sedaj angleška vlada ugodila njihovim željam.

»Daily Herald« piše s tem v zvezi, da bo Chamberlain popoldne podal izjavo o tem Spodnji zbornici in tudi že predložil predlog zakona, ki naj dovoljuje taka posojila in taka nakupovanja. Zakon bo v Spodnji zbornici sprejet še pred 1. avgustom, ko odide Spodnja zbornica na počitnice.

Pariz, 6. jul. o. Francoski listi obširno pišejo o sklepih angleške vlade, da podeli večji kredit svojim zaveznikom. »Matin« piše, da so v Londonu zaprosile za posojila Poljska, Romunija, Turčija in Grčija.

Pri vseh teh pogajanjih pa je imela Poljska prednost. Poljska se je začela prva pogajati in se je nakazilo posojila zavleklo, ker je Poljska zahtevala zase 40 milijonov funtov sterlingov, to je 10 milijard dinarjev. Anglija pa tej želji ni mogla ugoditi v celoti, ker je morala upoštevati potrebe ostalih zaveznikov.

Kjoseivanov pri Hitlerju

Nemški listi podčrtavajo prijateljstvo med Jugoslavijo in Bolgarijo

Berlin, 6. jul. o. Bolgarski predsednik vlade Kjoseivanov je bil sredi sprejet pri Hitlerju v kancellerski palači. Njun razgovor je trajal eno uro in je bil med razgovorom navzoč nemški zunanji minister von Ribbentrop.

O poteku razgovora ni bilo objavljeno nobeno uradno poročilo.

Berlin, 6. julija. m. Vse nemško časopisje posveča veliko pozornost razgovoru, ki jih je imel včeraj bolgarski ministrijski predsednik dr. Georgij Kjoseivanov najprej z nemškim zunanjim ministrom von Ribbentropom, zatem pa z nemškim kancelerjem Hitlerjem. Časopisje poudarja, da je dr. Kjoseivanov tokrat imel priliko izmenjati misli o vseh perečih vprašanjih, ki zanimajo posamezne evropske države, predvsem pa seveda balkanske. Z obiskom bolgarskega ministrskega predsednika se bavi tudi »Deutsche diplomatische Korrespondenz«, ki poudarja, da bo ta obisk rodil velike uspehe. Dalje pravi, da nemški narod z veseljem ugotavlja, da se Bolgarija zadnja leta čedalje bolj razvija, posebno pa že po sklenitvi prijateljskih odnosov s sosednjo Jugoslavijo. Tudi ostalo nemško časopisje poudarja, kako velike koristi bosta imeli Jugoslavija in Bolgarija od ureje-

nih odnosov, na eni strani od odnosov med samima seboj, na drugi strani pa od ureditve razmerja med Bolgarijo in Nemčijo.

Poljake izganjajo iz Gdanske

Litavci opozarjajo Poljake na svoje pravice

Varšava, 6. julija. o. »Exchange Telegraph« iz Gdanskega ozemlja prihajajo vesti, da se zmeraj močno tihotapi orožje v Gdansk. Dovažajo ga iz Königsberga. Te dni je 2000 Poljakov, ki stanujejo v nemških hišah, prejelo stanovanjske odpovedi, in se sedaj postavlja veliko vprašanje, kam bodo mogli ti Poljaki oditi. Stanovanjsko odpoved so seveda prejeli zaradi tega, da bi jih tako prisilili k odhodu iz Gdanske.

Nemške oblasti so istočasno odredile, da se mora 5000 poljskih družin, ki žive v vzhodni Prusiji, ob nemški meji, takoj izseliti v notranjost Vzhodne Prusije. Na njihova posestva bodo naselili Nemce, ki jim oblasti popolnoma zaupajo. Varšava, 6. julija. o. Iz Rybnika v Zgornji

Sleziji poročajo, da so poljske oblasti zaprele pet žena nemške narodnosti, in sicer v trenutku, ko so hotele na skrivaj oditi čez mejo v Nemčijo. Vseh pet žena so takoj odvedli v zapore.

Kovno, 6. julija. o. Litavsko poslanstvo v Varšavi je prejelo ukaz, da mora takoj opozoriti poljske šolske oblasti na žalostne razmere v litavskih šolah okoli Vilna. Litavci trdijo, da Poljaki ovirajo razvoj njihovega manjšinskega šolstva.

Pariz, 6. julija. m. Kakor pravijo italijanska poročila, je priplula v Gdinko neka francoska kontratorpedovka. Iz istega vira tudi poročajo, da bo tudi angleška admiraliteta poslala v Baltičsko morje nekaj svojih vojnih ladij.

Turčija bo branila samo svoje meje

Turčija ne verjame v sodelovanje z Bolgarijo

Carigrad, 6. julija. o. Sredi je vladni list »Sun Post« objavil uvodnik, v katerem razpravlja o tem, kako bodo nastopale turške čete, če bi izbruhnila vojna.

List pravi, da se je Turčija priključila k sistemu, ki veže Anglijo in Francijo na posamezne evropske države. Zato je treba računati s tem,

da bo turška vojska že ob začetku sovražnosti morala izvršiti svojo nalogo. Vendar pa vladno glasilo poudarja, da bo turška vojska nastopala popolnoma miroljubno, dokler kdo ne bo napadel Turčije same. Šele v tem primeru bo nastopila turška armada in branila izključno samo koristi turškega naroda in turške države.

Carigrad, 6. julija. o. Dnevnik »Tanc« je objavil uvodnik, v katerem piše o položaju na Balkanu in pravi, da je sedaj že popolnoma jasno, da Bolgarija ne bo sprejela angleških in francoskih ponudb. Bolgarska vlada bi naj bila odločno za to, da se ne priključi sistemu, ki so ga osnovala zapadne demokracije.

Pariz, 6. julija. m. Včeraj popoldne je bila v vojnem ministertvu konferenca ministrov in zastopnikov gospodarskih resorov. Na njej je bilo sklenjeno, da bo francoska vlada odobrila 200 milijonov frankov za javna dela. Na ta način hoče francoska vlada podpreti tudi ostala industrijska podjetja, ki nimajo neposrednih naročil za narodno obrambo.

Naš rojak - čilski poslanik na našem dvoru

Belgrad, 6. julija. m. V Belgrad je prišel čilski poslanik na našem dvoru Esteban Ivovič. Novi čilski poslanik, ki je doma iz Kotora, je živel že dalj časa v republiki Chile ter postal tam tudi vseučiliški profesor, član komisije za intelektualno sodelovanje ter stalni zastopnik republike Chile v Mednarodnem uradu dela v Zenevi.

Čigav je Kopernik

V poljskem mestu Bygoszcz bodo te dni razpravljali o zanimivem vprašanju, čigav je Kopernik. Na razpravi bodo morali končno veljavno določiti ali je Kopernik poljskega ali nemškega rodu, medtem ko se je zdaj na splošno mislilo, da je ta slavni zvezdoslovec nedvomno pristen Poljak. Vzrok tega nenevarnega vprašanja so znamke. V nekaterih pomorjanskih mestih so namreč prodajali znamke s podobo zvezdoslovca Kopernika in z oznacbo, da je ta mož eden največjih predstavnikov nemške kulture. Poljske oblasti so prodajo teh znamk seveda prepovedale. Da je bil Kopernik Nemec, to bo dokazoval odvetnik Spitzer, eden od številnih vodij nemške manjšine na Poljskem. Da je bil pa Kopernik poljskega rodu, pa bo dokazoval nek poljski odvetnik. Seveda je ta novica vzbudila po vsej Poljski, zlasti pa v mestu Bygoszcz, veliko pozornost in mnogo prahu, pa tudi ostali svet z zanimanjem pričakuje, kako se bo ta razprava končala: ali je Kopernik Poljak ali Nemec.

Od danes 6. julija naprej, vsak večer ob 21. uri v dvorani

KINO UNION-a

Predprodaja vstopnic ob 18. uri pri blagajni kina

Nemčije; Aleksander Kirilov, prvak Letonske; Ali ben Abdu, najmočnejši zamorec sveta.

MEDNARODNE TEKME V ROKOBORBI

Po dolgih letih bo Ljubljana zopet imela priložnost videti svetovne prvake v rokoborbi. Nastopajo: Peter Kop, prvak Jugoslavije; Peter Janež, bivši amaterski prvak Jugoslavije; Dušan Mileusnič, prvak Like; František Mrna, prvak Češke; Anton Pirnatski, prvak Poljske; Adolf Hana, prvak Slovaške; Nino Equatore, svetovni prvak srednje kategorije — Italija; Karol Lebrusch, štirikratni prvak Sodnik Slavko Zdešić, vodja skupine Miroslav Vojnovič

Ljubljana od včeraj do danes

Tudi včeraj je bilo vreme prav lepo, vendar se je zvečer opazilo, da ni nastopil običajni hlad, ki je zadnje dni prihajal redno s prvimi mrakom in postajal prav občuten v poznih nočnih urah. Nekateri so že snoči napovedovali, da bo v kratkem prišlo do »znatnejše vremenske spremembe«. Kaj »znatnejša vremenska sprememba« pomeni, si vsak lahko misli. Spet bomo obdarjeni z dežjem. In davi res nebo že ni bilo več tako čisto in jasno kakor zadnje dni, že so se prikazali na nebu, ki se je nekam zakalilo, prvi oblaki ki najbrž ne napovedujejo dobrega. Vreme se bo kakor vse kaže res najbrž že v kratkem sprevrglo.

Z motorjem sta se ponesrečila

Vili Kutnar iz Ljubljane se je peljal z Bleda, pa ga je blizu mesta spodneslo, da je odletel ter se močno potolkel po glavi in dobil tudi nekaj ogrebotin po telesu in po rokah.

Prav tako nesreča se je primerila tudi natakariju Viktorju Pavliju iz Ljubljane. Padel je ter se močno poškodoval na glavi. Oba sta se morala zateči po zdravniško pomoč v ljubljansko bolnišnico.

Snoči ob tričetrt na osem so bili reševalci poklicani v Zivinozdravsko ulico, kjer se je bil obesil neki v bolnišnici zaposleni zidar. Reševalci so obesnika, ki je bil sneti še pravi čas, poskušali obuditi na kraju samem s tako imenovanim Pull-motorjem. In res se je moč zavedel že med vožnjo. Pokazalo se je, da je Pull-motor izredno pripraven in koristen v takih primerih.

Podgane, gostilničar in gostje

V našem lepem in snažnem mestu je na eni od najbolj prometnih cest pripravna dalmatinska gostilna, ki ima še lepši vrt. Toda v tej gostilni nekaj, kar sicer ne premorejo v nobeni drugi ljubljanski gostilni: prava pravcata podganja farma. Kar tam pa vrtu med mizami se sprehajajo lepo rejene podgane, članice pristne familije »epimus rufus norvegicus«; gostom se motajo okrog nog in gledajo, kje bi dobile kaj pripravnega za pod zob. Gostilničar doslej ni podvzel še prav nobenih korakov, da bi ta »podganji kongres centralne Evrope« razpustil ter gnusno nadlego ugnobil. Podgane so tako udomačene, da so jim nekateri gostje dali že kar imena kakor »Sfinga, Zizi, Kati itd.«! Neki gost je ogorčen stopil do gostilničarja ter se pritožil nad ogabnimi živalmi, gostilničar pa ga je kar lepo preprosto narahlil s temile besedami: »Pa šta me se tiču podgane, kad nisi moje! Neka idu kamo ih volja!« — V tej gostilni, ki leži na eni najbolj prometnih ulic v našem mestu, imajo tudi stranišče, ki bi si ga morali vsaj površno ogledati merodajni faktorji. Take nesnage Slovenci nismo vajeni in je tudi nikdar ne bomo. Zadnji čas je, da oblast tod energično poskrbi za red in snago ter napravi konec tem nevzdržnim razmeram.

Spet so nas obiskali „Amerikanci“

Včeraj okrog desatih dopoldne se je z gorenjskim brzovlakom pripeljala nova skupina naših ameriških rojakov. V Evropo so se pripeljali s parnikom »Normandie«, ki je last družbe »French Line«. Iz Le Havreja so se odpeljali v Pariz, kamor so prišli v torek. V Parizu so prenočili, nato pa so se odpeljali čez Svico in Nemčijo proti Jugoslaviji. V Ljubljano so prišli včeraj dop. Na Jelenicah jih je pozdravil duh svetnik g. Kastelic z lepim nagovorom. V Ljubljani se je na peronu zbralo številno občinstvo. Mnogi so med prišlimi objeli svojega brata, sestro, mater ali očeta. Potem, ko so bili prvi prisrčni prizori v kraju, je spregovoril v imenu izseljenškega urada komisar g. Fink, ki jim je zazelel čim ugodnejše bivanje na slovenskih tleh. V imenu ljubljanskega župana pa je izseljenec nato pozdravil magistratni ravnatelj g. Jančigaj, za njim pa v imenu Rafaelove družbe p. K. Zakrajšek. Nato se je v imenu izseljenec z lepim govorom zahvalila gđc. Kati Trillerjeva iz Chicago. Fracoska linija je našim rojakom za zaključek potovanja priredila v kolodvorski restavraciji južno. »Stari kraj« je obiskala tokrat skupina trindvajsetih ljudi, med njimi jih je bilo kar devetnajst Slovencev. Tudi mi želimo dragim rojakom čim več prijetnejše in čim boljše bivanje na naših tleh!

To bo spet nekaj za mladi rod!

V Ljubljano so se te dni pripeljali mednarodni rokborci, ki bodo že nocoj prvi nastopili v dvorani kina Uniona. Sama že pred leti po Ljubljani znana imena srečavamo med njimi, in še nekaj novih: Tako Petra Kopa, jugoslovanskega prvaka, Petra Janeža, amaterskega jugoslovanskega prvaka, Dušana Mileusniča, prvaka Like, Františka Mrna, prvaka Češke, Antona Pirnackega, prvaka Poljske, Adolfa Hana, prvaka Slovaške, Nino Equatoreja iz Italije, Karla Lebruscha, Kirilova in velikega zamorca Alija ben Abduja. Zdaj bo mladina spet vsak večer hitela v dvorano kina Uniona, se navduševala nad nekimi tekmovalci, druge pa spet zapisovala na črna listo neprikljubnosti. To bo spet živahno vsak večer. Take prireditve tudi dandanašnji zlati mladino še vedno močno mikajo.

Novi grobovi

Umrla je gđc. Vida Vrtovčeva, profesorica na mestni ženski realni gimnaziji. Pokojnica je bila zaradi svojega plemenitega in prijaznega značaja zelo priljubljena med vsemi, ki so je poznali. Zavod pa je z njo izgubil odlično vzgojiteljico in vesno učno moč.

Ravnateljstvo mestne ženske realne gimnazije prosi učence, naj spremijo na zadnji poti svojo profesorico gospo Vido Vrtovčevico. Pogreb bo v petek, 7. julija ob 17 iz Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska cesta št. 9).

Vlom v Osenici pri Celju

V Osenicah pri Celju je bilo danes popoldne vlomljeno v hišo posestnice Gorjup. Tat je prežal blizu hiše, da bi odšla gospodinja na polje. Videl je najbrže, kam je shranila ključ, naker je vdrl v hišo in odnesel 1100 din gotovine, srebrno žensko uro in poročni prstan. V hiši je vse prebrskal, vendar ni našel nič drugega. Orožništvo je aretiralo neko žensko, ki se je potepala z osumljenim moškim po celjski okolici, in je tatu že na sledu.

Nenavadna smrtna nesreča

Maribor, 5. julija.

V Zg. Dupleku se je pripetila tragična nesreča, ki je v vsej okolici odmevala. Pri posestnici Mariji Cerič je bil uslužbenec za pastirja šestletni Vinko Grlič, sin najemnice. Zvečer je fantek odšel zgodaj spat v listnjak ter se je čisto zakopal pod listje. Kmalu nato, ko je pastirček odšel spat, pa je naročil domači hlapec drugemu pastirju, 13-letnemu Mihaelu Pulku, naj prinese iz listnjaka steljo. Pulko je vzel gojni kramp ter se podal v listnjak, na nakopljeno steljo. Ni pa v temi videl svojega tovariša Grliča, ki je bil zakopan pod listjem. Z vsa silo je zasidil kramp v listje, v tistem trenutku pa je že odjeknil presunljiv krik. Kramp je zadel Grliča v glavo ter sta se mu dva rogla zarila skozi lobanjo, da je Pulko potem kramp s težavo izvlekel iz glave. Fantka so takoj prenesli v hišo ter mu rane izmili. Skrajša je izgledala, da je poškodba čisto nedolžna ter jo bo brez vsega prebolel. Fanta rane niso niti močno bolele ter je naslednjega jutra že lahko vstal ter odšel na pašo. Tam pa je obležal v senci pod drevesom, kjer ga je našla domača dekla ter ga pokrila, ker je mislila, da spi. Ko pa so ga šli zvečer buditi, so videli, da je fantek mrtev.

Pri padcu s češnje se je nabodel na vejo

Danes popoldne je padel s češnje v Pečovniku pri Celju 17-letni čevljarški vajenec Alojzij Njčič, doma iz Šmarja pri Jelšah. Pri padcu je treščil z nogo s tako silo ob trdo in špičasto vejo, da mu je popolnoma predrla stegno. Na kraj nesreče je pripeljal reševalni avtomobil celjske reševalne postaje, da bi odpeljal fanta v bolnišnico. Fanta niso mogli naložiti na voz prej, dokler niso odžagali veje, ki je tičala v nogi. Vajenec je trpel seveda grozne bolečine.

Filmi

»Nesramna laž« (Kino Union). Dober, okusno režiran film, ki bo znal pritegniti gledalce. Prav lepo je podana problematičnost ljubzenskega trikota, težki boj idealistov, krivica, ki jim jo prizadene lahkoverna množica, ki verjame natolevanju pokvarjenega mladega dekleta. Odlična je igra Miriam Hopkinsove, Merle Oberonove in Me Creaja, igralska sposobnost dekleta, ki igra Mary, pa naravnost preseneča z neverjetno popolnostjo. Obiskovalcev to delo ne bo razočaralo.

Priznan e slovenski moderni umetnosti v tujini

Slovenski umetniki so dobili šele te dneve sporočilo, v katerem jim sporočajo, da je višja italijanska oblast potrdila odkup del, katere je rezervirala za svojo zbirko Galleria d'Arte moderna di Milano na razstavi slovenske moderne umetnosti, ki je bila epomlad v Milanu in ki je imela zelo lep uspeh, o katerem smo v našem listu že poročali.

Odkupljena so bila za zgornjo galerijo sledeča dela: Krajina iz ljubljanske okolice, olje od Mihe Maleša; Kompozicija, žgana glina od Fr. Goršeta; nadalje po en lesorez od B. Jakca (Mati in hči), Ivana Kosa (Dubrovnik), Tometa Kralja (Krst) in M. Sedeja (Slepec).

Tako so v tej svetovnoznani galeriji v Milanu zastopani kot prvi Slovenci in Jugoslovani sploh — omenjeni umetniki s svojimi deli.

Kongres profesorjev v Sarajevu

Sarajevo, 6. julija. m. V Sarajevu se je danes začel kongres jugoslovanskega profsorskega društva. Na kongres so prišli zastopniki iz vseh krajev države, tudi iz Slovenije. Včeraj so zastopniki posameznih odsekov podali svoja poročila. Prosvetnega ministra Svetlana Čirčiča zastopa na kongresu načelnik prosvetnega oddelka banske uprave drinske banovine Panta Aragnjelovič, od katerega pričakujemo, da bo podal važno izjavo o novi šolski zakonodaji v naši državi.

Včeraj so v Sarajevu zborovali tudi učitelji, ki so se med drugim zavzemali tudi za depolitizacijo učiteljskega stanu.

V nedeljo bo seja glavnega odbora JRZ

Belgrad, 6. julija. Glavni odbor JRZ je sklical za nedeljo dopoldne sejo glavnega odbora stranke. Na tej seji bodo razpravljali o perečih notranjih političnih vprašanjih ter o stvareh, ki se tičejo organizacije stranke same. Po vsej verjetnosti se bo na tej seji obravnaval tudi predlog poslanskega kluba JRZ, da se odstranijo iz stranke vsi tisti člani, ki so skupaj z dr. Stojadinovičem sestavili in podpisali znano interpelacijo, ki skuša zavreti delo vlade Dragiša Cvetkovića za sporazum s Hrvati. Zato javnost z velikim zanimanjem pričakuje splese s seje glavnega odbora.

Osrednjega avtobusnega postajališča ne bo

Ljubljana, 6. julija.

Danes dopoldne se je nadaljeval posvet o ureditvi železniškega in cestnega prometa v Ljubljani. Posveta so se udeležili zastopniki mesta, policije, trgovskih in gospodarskih krogov. Na dnevnem redu je bilo vprašanje, kako urediti primeren avtobusni kolodvor tako, da bi bili zadovoljni vsi činitelji. Univerzitetni profesor inž. Hrovat je pojasnil, da v Ljubljani nimamo niti sedaj, niti ne bomo imeli v doglednem času prostora, kjer bi mogli postaviti centralni kolodvor, kakor je bilo misljeno. Treba je ves avtobusni promet razdeliti na več delov, ker tudi cestno omrežje ne bi zmoglo takega centralnega prometa. Po drugi strani pa so se oglašili zastopniki trgovskih in gospodarskih krogov, ki so bili odločno proti temu, da bi se zgradil centralni avtobusni kolodvor. Razlog za to imajo v tem, ker so se postajališča, odkar je kot glavno vozila naših cest avtobus, premaknila iz svojih nekdanjih točk. Danes se vsa postajališča osredotočajo na enem kraju, tako da v raznih ljubljanskih krajih sploh nimamo nobenih postajališč, kar pomeni za te kraje veliko gospodarsko izgubo. Sentjakovski okraj na primer nima nobenega postajališča, čeprav vodijo skozenj tri velike prometne žile: Sušak, Trst, Zagreb. Za ta okraj bi se dalo dobiti prav lep prostor in ga preurediti v avtobusno postajališče. Tak prostor bi bil vrt pri sentjakovski postaji. Pa tudi na moč prometa in na gospodarsko stanje ljudi, od koder prihajajo, se je treba ozirati. Gorenjska, kot gospodarsko najmočnejša pokrajina v Sloveniji, zaradi tujeskega prometa in povprečnega dobrega stanja, se osredotočuje samo na enem kraju. Tudi ta promet bi bilo treba porazdeliti tako, da bi tudi tišči okraj, v katere prihajajo ljudje iz manj premožnih pokrajin, imeli kaj od tega.

Na dnevnem redu so bili še razni predlogi in pomisleki, skoraj gotovo pa je, da centralnega avtobusnega kolodvora ne bo, ker v Ljubljani primerne prostora ni, ozirati pa se je tudi na gospodarske vidike.

Borba posestnika z neznanecem v temni noči

Snoči okrog 11 se je vračal posestnik Kaptiler Alojzij s kolesom iz St. Janža skozi Socko v Galicijo. Vozil je precej počasi, ker je tu precej slaba cesta. Blizu Cesarjeve žage je nenadoma planil nanj neznan moški in ga podrl s kolesa. Posestnik se je takoj zavedel, da ima opravka z roparjem. V tem trenutku je mahnil neznanec z nožem proti njegovim prsim, na srečo pa ga je Kaptiler sunil proč in ga močno udaril po glavi. Nasilnež je skočil proti njemu ter sta se močno spoprijela. V tej borbi je posestnik dobil dva globoka vbojdlaja v nogo, naker je moški izginil. Ni izključeno, da se je napadalec zmotil in napadel napačno osebo in je nato zbežal v noč. Kaptiler je bil še toliko močan, da je prišel domov. Ostal je v domači oskrbi.

Skrivnost smrtne megle

Kakih petdeset mož, mladeničev in starcev je sedelo ali stalo pred enimi številnimi vrat. Nekaj jih je bilo lepše opravljenih, večina pa jih je izgledala propadlo in sestradano. Vsem pa se je na obrazu brala skrb in žalost. Oči vseh so gledale žalostno in zavistno na delavce, ki so se skozi druga vrata zgrinjali v tovarno.

Devorny se je molče pridružil čakajočim. Nihče ga ni vprašal, kaj bi rad. Smatrali so ga za brezposelnega, kakor vse druge tam, a njegov salonski suknjič, ta trenutek največja detektivova skrb, je ostal čisto neopazen.

Počasi so tekale minute. Med čakajočimi ni padla niti najmanjša besedica. Vsakdo je mislil nase in na svojo stisko. Zdelo se je, da ni bil nihče razpoložen, da bi se razgovarjal s svojim drugom, ki mu utegne danes celo odjesti kos kruha.

Nenadoma se je vrsta čakajočih zganila. Vsi so stopili naprej in se drenjali proti vratom. Tam sta stala dva moža s pištolj v rokah.

»Danes rabimo štirinajst mož,« je zaklical eden od njiju glasno in takoj začel zbirati. Hiter pogled in nekaj kratkih vprašanj je zadostovalo. V pošte so prišli le najmočnejši. Kdor je predolgo stradal, je moral spet oditi praznih rok. Med postavitvami, ki sta jih razjedli stiska in pomanjkanje, je bil na pogled Devorny najlepše rejen.

»Ime?« ga je vprašal oni pri vratih.

»Kennilbury.«

Njegov tovariš je že zapisal na nek papir.

»Ste morda že delali? Kje?« je poizvedoval prvi, pa je

komaj da slišal Devornyjev ne, ker je svojo pozornost že obrnil na naslednjega.

»Nameščen! Naprejš!«

Še nekaj kratkih minut, pa so bili seznami polni imen.

»Končano. Dalje!« je zaklical prvi in dal sprejetim znamenje, naj mu sledi.

»To je šlo lažje, kot sem si bil mislil,« je dejal sam pri sebi Devorny in tekel ponosno za možema s seznami tja skozi vrata. Sedaj so se že nahajali novonastavljeni delavci v tovarniških prostorih.

Vse se je odigralo z bliskovito naglico. Komaj je teh štirinajst mož prispelo v popolnoma prazen in hladen prostor, že so jih porazdelili različnim inženirjem, ki so nanje čakali.

»Michaud«, je zakričal zapisnikar in pokazal na Devornya. »Mislim, da bo ta pravi. Po zunanosti bi sklepal, da je še dosti razumen.« Majhen čokat človek se je prerinil bližje. Samo hitri preizkušajoči pogled, pa je že mignil Devornyu in stopil naprej.

Devorny mu je sledil brez besed. Pot je peljala skozi božneče in strašansko vroče delavske prostore, nato pa spet skozi tišje in hladnejše hodnike. Devorny ni vedel, kaj je bilo, da ga je nenadoma neki hodnik zmotil, da se je naglo okrenil. Toliko je še ujel, ko je neki mož zaprl fotografski aparat in se oddaljil v nasprotno smer.

»Pri moji veri,« je šinilo detektivu v glavo. »Pravkar sem bil fotografiran.«

Smola vseh smol! Isti trenutek se je obrnil inženir. Devorny je poskušal dati svojem obrazu v naglici čisto ravno dušen izraz, pa se mu menda ni povsem posrečilo.

»Čemu na se čudite?« je zaklical inženir in ga preisku-

joče motril izpod temnih napol odprtih vek. Potem je, kakor da bi ga brezskrbno lice Devornyjevo nekoliko potolažilo, mirno pristavil: »Pri nas vsakega novega delavca fotografiramo.«

Sedaj se je imel detektiv spet v oblasti.

»To je pa zares zanimivo,« se je odrezal. »Čudil sem se le temu, da mi fotograf ni stisnil v roke lističa: Pravkar ste bili slikani!« Smejalo se je, toda njegov smeh je zvenel nekam prisiljeno.

Ne da bi kaj odvrnil, je oni drugi stopal naprej. Sedaj je odprl neka vrata.

Val opare je butnil vanju. Ropot, ki se je tukaj razlegel, je bil skoro neznosen. Če so se delavci hoteli pogovoriti, so morali tuliti. Udarci železa ob železo, sikanje in prasketanje barvnih zmesi, ki so se kuhale, ropotanje voz in vozičkov, ki so bili težko naloženi, brnenje in trušč motorjev... silna zmeda za uho. Prav tako strašno je bilo za oko: tekanje in skakanje, nagli prijemi, bliskoviti skoro avtomatični gibi rok... Pa vendar ne!... Pri gledanju iz bližine je kmalu opazil, da je šlo tukaj vse po nekem določenem načrtu. Zelenasta disciplina! Volja nekega človeka, možganika, je vladala tukaj. Kot lutkam je puščala ljudem, da so skrbeli za svoje prijeme in se gibali na svojem odmerjenem prostoru.

Devorny je že v marsikateri tovarni takole stal in opazoval, že dostikrat je mogel občudovati disciplino in železno pridnost — posebno tam, kjer so bili plačani delavci po akordu — kljub temu pa mu je tu nekaj padlo v oči: nikjer ga ni bilo niti najmanjšega trenutka, ki bi bil dan delavcu na prosto, nikjer se ni mogel od dela izrpani privoščiti niti najmanjšega odpočitka. Nepretrgoma se je delalo, tulilo, prijemalo, vlekelo in behalo.

Od tu in tam

Novi voditelj muslimanov je prispel predvečernim v Brčko, kjer živi njegova družina. Ob prihodu so ga čakali neizgovorni častniki in hoteli od njega izvedeti, kaj bo s sporazumom. Minister dr. Kulenović je na kratko odgovoril takole: Kaj bi vam neprestano ponavljal: Jaz verujem v sporazum!

Podpore za združeno zvezo je razdelila vlada. Kakor poročila današnji zagrebški »Juturni list«, je predsednik vlade prenesel na kmetijskega in finančnega ministra pooblastilo o razdelitvi kredita 30 milijonov din na podlagi pooblastila finančnega zakona za tekoče preračunsko leto. Finančni in kmetijski minister sta razdelila podporo na Združeno zvezo z Gospodarsko zvezo v Ljubljani, na Združeno zvezo in združeno Matice v Splitu ter na zvezo srbskih poljedelskih združenj.

Namestnik Ljube Davidoviča v vodstvu demokratske stranke Milan Grol je po dvodnevem bivanju v Zagrebu odpoval nazaj v Belgrad. V Zagrebu se je razgovarjal z voditelji KDK, obiskal pa je tudi dr. Mačka v Kupinju. Pred odhodom je Grol izjavil, da je prišel s posebnim ciljem v Zagreb, in da je sedaj ta cilj že dosegel. Kaj je prav za prav ta cilj, Grol ni povedal, pač pa menijo drugi, da je Grol le nadaljeval razgovore, ki so bili nedavno v Belgradu, ki streme za tem: da bi se med belgrajsko in zagrebško opozicijo stiki spet malo utrdili.

Posebno propagando bo za prodajo del srbskih kmetijskih tržnic v Ameriki priredila predsednica srbsko-ameriškega instituta v Belgradu g. Grujičeva. Pred dvema dnevoma je odpovala v Ameriko, kjer bo najprej v New Yorku na svetovni razstavi poskušala zainteresirati Amerikance ter ameriški trg za tkalska dela srbskih kmetič. Grujičeva je namreč mnenja, da bodo odlični izdelki našli v Ameriki obilo kupcev, čim se bodo tuji z njimi seznanili.

Vinska trgovina v naši državi je zadnje mesece precej opušala. Domače tržišče porabi stalne količine, vendar pa je skoraj popolnoma izostal izvoz v tujino. Pretekla leta sta bila najboljša kupca jugoslovanskih vin Avstrija in Češkoslovaška. Zlasti slednja je kupovala skoraj izključno naša vina. Po propadu obeh teh držav pa je izvoz vina skoraj pojenjal. Nemci so kupovali in še kupujejo v naši državi ogromne količine drugih predmetov, le vina skoraj nič. Zastoj v trgovini ima nujno svoj kvar vpliv tudi na cene. Vinogradniki, ki imajo v zalogi še dosti starega vina, se obračajo na merodajne oblasti, da bi skušale poskrbeti nov trg za naša vina, kajti tudi letos se obeta ponovno izredna vinska letina.

Tri milijone ton železne rude bo v petih letih prodala družba Jugoslovanska jeklo d. d. Nemčiji, Protektoratu, Madžarski in Rumuniji. Železna ruda je iz rudnika Ljubija. Samo Nemčija bo od te količine dobila milijon ton. Po petih letih pa družba ne bo več prodajala surove rude v tujino, ker bo v tem času sama izpopolnila svoj obrat tako, da bo vsa nakopano rudo doma pretopila v svojih toplicah. Potem bo prodajala v tujino le surovo železo, surovo jeklo in druge proizvode v primarnem stanju. Tona železne rude se prodaja po 120 din.

Mnogo večje količine lesa kakor do sedaj bi rada uvozila Italija iz naše države. V prvem polletju je bil določen kontingent za 60 milij. lir. Ker pa je v Italiji gradbeno delavnost silno razvita, se kaže že zdaj večja potreba po lesu. Zato je italijanska vlada tudi predlagala, naj bi se mešana jugoslov.-italijanska trgovinska komisija sestala v kratkem ter razpravljala v podvojitvi izvoza našega lesa v Italijo. Če ne bi naša država ustregla, bi bila Italija prisiljena kupiti les v Rusiji, ki je pripravljena prodati vsako količino lesa s tem, da se ji v zameno pošlje kako drugo blago.

Pod stražo tovarniških delavcev se je poročil v Petrogradu v Bački poslovođa tovarne za pohištvo Henrik Duhaček. Svoj čas je imel neko dekle, ki mu je obljubljala zakon, pozneje pa se je seznanil z neko drugo in se sklenil z njo poročiti. Ko je prva nevesta izvedela za to novo zvezo, je počakala poslovođa pred tovarno in ga s čevljem oklestila. Priredila mu je še več podobnih neprijetnosti, zaradi česar je poslovođa navel delavce, da so zastražili cerkev v tistem času, ko je on stal pred oltarjem. Razjarjena zapuščanka se je sprijaznila s svojo usodo, ko je uvidela, da četi stražarjev ne bo kos.

Tri samomora in tri poskuse samomora je večer zabeležila zagrebška kronika. V policijskih zaporih se je obesil na vrh, spleteno iz srca, vlonišnici je umrla služkinja Anica Zuran, ki se je bila zastrupila; kmalu zatem pa tudi neki poslovođa iz Sušaka, ki se je prav tako zastrupil. Ostale tri, ki so vsi zaradi težkih družinskih razmer poskušali narediti križ čez svoje življenje, pa so pravočasno rešili.

Vpričo množice kmetov je neki neznanec ustrelil posestnika Radojka Markovića in njegovo ženo iz Virin pri Čupriji. Obadva sta grabila seno na svojem travniku. Iz bližnjega gozdička pa so nenadoma padli strelci, nakar je žena padla takoj smrtno zadeta, Marković sam pa je bil težko ranjen. Vsi kmetje, ki so na bližnjih travnikih grabili seno, so morica videli, a jih je njegova drznost tako prevzela, da ga pozneje niti dobro opaziti niso znali. Morilec je po izvršenem zločinu mirno odrinil v gozd.

Velikansko škodo delata posestnik okrog borskega rudnika, ki je največji bakreni rudnik v Evropi, strupeni dim in voda, ki pride iz rudniških čistilnic. 30 km vse naokoli je voda zastrupljena, a dim, ki se polega po njivah in travnikih, je uničil vsako rast. Njive so postale neplodne, ker nobena rastlina ne uspeva, še večje uničenje pa se vidi na sadnih drevesih, ki so vsa posušila. Kmetje so se večkrat obračali na tovarno s prošnjo, da bi z modernimi čistilnimi napravami preprečila pustošenje, toda vselej so naleteli na gluh ušesa, čeprav je znano, da potegnejo lastniki borskih rudnikov, ki so Francozi, letno po nekaj sto milijonov čistega dobička. Kmetje so sedaj začeli proti tovarni z veliko aciji in najprej poklicali kmetijske strokovnjake, ki so ugotovili uradno, kakšno neposipno škodo jim tovarniški obrati delajo. Obrnili se bodo tudi na oblast in na sodišče, da si bodo po zakoniti poti zaščitili svoje imetje pred brezsrčnim izkoriščanjem tujih izemalcev.

Delegati kmetijskih zbornic iz vse države so se zbrali v Novem Sadu pod vodstvom predsednika Kmetijske zbornice donavške banovine. Razpravljali so o osnutku pravil za novo zvezo kmetijskih zbornic. Ustanovni občni zbor zveze bo v septembru.

Izrabimo dopust v domačih gorah

Ljubljana, 6. julija.

Vroči poletni dnevi so zavladali. Zidovje se je segrelo, tlak žehiti, že čez dan človek omahuje in le stezka dala, tudi če je v uradu, na senci, ponoči pa mu vročina, ki se še dolgo ne more potoči, kar ne pusti zaspati. Do poznih ur mora bedeti in se prekladati po ležišču z ene strani na drugo. Vroče je, človek postaja top in len, za nobeno delo se mu več ne ljubi prav prijeti. V tem letnem času si večina meščanov vzame svoj letni dopust, da se na nekaj časa umakne mestni sopolari in prahu. Včasih, v prejšnjih desetletjih, pred vojno recimo, so ljudje na dopust odhajali v take kraje, kjer je bilo obilo sence, v gozdne predele — tiste seveda, ki se jim je iz mesta sploh dala kam hoditi. Marekido pa si je takrat seveda dejal sam pri sebi, čemu pa naj bi hodil na deželo, saj sem v mestu prav tako lepo na deželi, kakor kje drugje. Zdaj so se razmere spremenile. Mesta so se povečala, zelene ploskve so bile pomale, pozidane. Tudi zločnejši ljudje danes že ne čutijo več podoželske idilije, če gredo vsaj do Čada ali pa na Rožnik — včasih pa so jo. Dandanašnji je že tako, da se vsak, kdor le količikaj utegne, odpravi kam ven, k svojim znancom in prijateljem na oddih. Tam se lepo odpočije, potem pa se spet veseli in svež vrne k svojemu vsakdanjemu delu, ki ga čaka v mestu. Tisti, ki znanec in prijatelj — takih seveda, pri katerih bi lahko prebili svoj dopust — nimajo tam na deželi, pa se morajo zadovoljiti z raznimi penzionirani gosti. V tem pogledu so se dandanašnji razmere pri nas tako izboljšale, da se v takih gostiščih počutijo prav dobro celo najbolj razvajeni letoviščarji.

Zadnja leta je prišlo v modo morje

Takoj po svetovni vojni so naši »dopustniki« prav radi zahajali v gorate predele na oddih. Celo vrsto za zdravje pozitivnih lastnosti so videli v tej pokrajini. Takrat je kar niso mogli prehaliti. Pa so ti začeli pomale zahajati na morje — vsako leto jih je slo več. Kar naglo se je razvedelo, kako prijetno je kopanje v morju, kako fletno se je solnčiti, kako zdrav je morski zrak in — kako poceni doli človek shaja. Že za mal denar se lahko pošteno naje in napije, se pravili. Seveda so doma te besede padle na rodovitna tla. Drugo leto se je na morje skozi vse poletje podajal že večji roj. Ti so, ko so se vrnili, s pohvalnimi vestmi spet napravili za obmorska letovišča izborna reklamo. In tako je raslo število »pomorščakov« iz leta v leto. Dandanašnji je prišlo že tako daleč, da človek skoraj nehoti pomisli, če mu znanec ali prijatelj reče, da si bo vzel svoj letni dopust, — na morje bo šel. Na morje gre vse, kar leze in gre: gospod in gošpa in otroci in vsa zlahta s temami in strici in z babico in s sivi dedom.

Mi na morje - tuji pa v naše gore

Pretežni del našega občinstva tedaj odhaja na dopust k morju. V naša goreka letovišča, v vasi in na gore pa leto za leto prihaja vedno več tujcev. Danes se ti poletji zazdi, če slučajno zaideš v kakšno boljše gostišče tam kje v gorenjskem kotu, da si prišel vse prej kam drugam, samo v najlepši kot Slovenije ne. Naših ljudi je prav malo, zato pa je tujcev več. Spomnimo se tudi, kako smo ob lepem vremenu prve čase po vojni — kar dobrih deset let — srečavali na gorskih potih kar cele procesije romarjev, ki so se s težkimi na-

hrbniki oprtni, v potu svojega obraza pomikali v višav! Kako pa je dandanašnji? Tudi v tem pogledu po svojem stalnem in naglem vsakoletnem prirastku prednjači tuji. Zdi se, da je zanimanje za gore pri nas v stanju postopnega usihanja, namočenosti ga v odlični meri zanimanje za morje. Ob lepem, prav zares čudovitih gorah, katere imamo, je ta pojav vsekar velikega obžalovanja vredno dejstvo. Kako imenitna je katerakoli tura v naših Julijskih Alpah ali v Karavankah ali pa v Kamniških Alpah! Tujci, ki se zamude pri nas, le pote kar ne morejo prehaliti, doma pripovedujejo o njej in privabijo drugo leto s seboj nove občudovalce, ki se spet navdušeni vračajo na svoje domove in pridobivajo med svojimi znanji za drugo leto novih obiskovalcev in občudovalcev.

Izrabimo dopust v naših gorah

Prav gotovo ne bo nihče utegnil zaježiti splošnega zanimanja za morje. Težko je odvrti človeka, ki je preživel lep, vesel, solnčen dopust ob našem sinjem Jadranu, da bi ostal rajši doma in se podal na letovišče kam drugam, ne na morje. Prav bi pa le bilo, če bi se vsaj nekoliko zaježili ves ta široki val »dopustnikov«, ki se leto za leto odpravljajo zdoma na morje. Premisliti moramo, da so danes časi težki in da se ljudje s težavo prebijajo skozi življenje v trdi borbi za preživetje vsakdanjega kruha. Vsak dinar jim pride prav. Posebno naši revni gorjanci, ki nimajo niti toliko ugodnih pogojev za gajanje kot vaščani v kakšni etimosti vasi na ravni — saj okrog sebe gledajo le vsavski gozd, čigar les se le stezka da spraviti v ravino, pa še tako se kupčija ne izplača za prestani trud — so na slabem. V potu obraza si še enkrat težje kakor ravni iztrgajo iz skope zemlje prgišče ječmena in krompirja. Danes se je po takih krajih, ki so siromašni na življenjskih potrebščinah, pa neizmerno bogati na prirodnih krasotah, pojavil nov, važen faktor, ki v izdatni meri čez poletje, pa tudi še pozimi, olajša njihovo budo gorjanom: tujski promet. Tujski promet se je v podgorskih vaseh drugod po svetu zadnje čase neverjetno razvil. Pri nas pa razumljivo še ni na tako visoki stopnji. Nekoliko so krivi nekateri domačini sami, ki so že kar skrajno po dveh, treh ugodnih tujko-prometnih sezonah objestno navili cene kar se je le dalo, češ, škric bo že plačal, saj ima denarja kakor smeti, če ga ne bi imel, bi bil pa ostal doma. Marekide so se domačini prav s tem mnogim letoviščarjem tako zamerili, da jih ni bilo več blizu. To bo treba popraviti z zmernejšimi, razmeram in ugodnostim, ki so na razpolago bolj pravično odgovarjajočimi cenami. Prav bi bilo, da bi se domačini sami od sebe tam, kjer so preveč pretiravali z navijanjem, izmodrili in postavili že v tekoči sezoni zmernejše cene. Za slabši obisk pa seveda odgovarja tudi naše občinstvo samo, ki je kar na prelah izpremenilo smer odhajanja na letni dopust, pokazalo goram hrbit in se preselilo na morje. Konec krajev so naše podgorske vasi z gozdovi, vodami, enežiči in visokimi stenami nad seboj najmanj toliko lepe in prijetne, kakor so postojanke ob morju — in konec krajev povrh tudi še drži dejstvo, da je bolj prav, če s svojim denarjem podpiramo domače ljudi, kakor pa, da bi ga podajali in vsipali drugam. Dotok od vzhoda in z juga v naše kraje pomale popuša, elišijo se celo jasni glasovi vzpodbude za to — ali ne bi bilo prav, če bi se v enakem smislu omejili tudi dotok iz naših krajev na jug in bi rajši ostajali doma.

Športne vesti

Turnir v Wimbledonu. Včeraj so bili v wimbldonskem stadionu 6 polfinala v moških posamičnih igrah. Dva Amerikanca sta nastopila proti dvema najboljšima igralcem Evrope Punčecu in Nemcu Henklu. Tudi topot sta ameriška igralca pokazala svojo veliko premoč nad evropskimi tenismani. Amerika ima v tenisu svojo tradicijo; mlada igralca Cooke in Riggs sta znala prav dobro zamenjati Donalda Budgeja. V prvi igri je Amerikanec Riggs z lahko premagal našega Punčeca v treh setih z 6:2, 6:3, 6:4. Vsi so pričakovali, da bo Punčec nudi največji odpor mlademu Amerikancu, če ga že ne bo premagal. Riggs pa je igral sijajno in brez napak.

Tudi Henkel ni imel mnogo več sreče proti drugemu ameriški igralcu Cookeju. Henkla so sicer smatrali za favorita, toda Cooke je v izvrstni igri v štirih setih premagal Nemca 6:3, 4:6, 6:4, 6:4. V moškem finalu wimbldonskega turnirja se torej srečata dva Amerikanca, Riggs in Cooke.

Atletski dvoboj med Francijo in Italijo odločen. V nedeljo bi moral biti v Italiji mednarodni atletski dvoboj med državima reprezentanca Francije in Italije. Italijanska atletska zveza pa je ta dvoboj odpovedala brez kakšnega pojasnila.

Drugo kolo turnirja za srednjeevropski pokal. V nedeljo igrajo v drugem kolu turnirja za srednjeevropski pokal: v Belgradu: BSK : Ujpest, v Budimpešti: Ferencvaros : Bologna.

Gradjanski je dal svojim igralcem dopust. Zagrebški Gradjanski je dal vsem svojim igralcem enomesečen dopust. V tem času nogometašem Gradjanskega ne bo treba niti trenirati niti igrati nobenih tekem. Pač se bodo igralci morali odzvati pozivu zagrebške nogometne zveze, če bi jih slednja morda rabila.

V prisotnosti 50.000 gledalcev so se začele tekme za svetovno prvenstvo v streljanju. Tekme so v Švici v Luzernu v stadionu »Alpens«. Svetovnega prvenstva v streljanju se udeležujejo zastopniki 17 držav in sicer: Belgije, Danske, Estonije, Finske, Francije, Italije, Jugoslavije, Letonske, Litve, Švedske, Monaka, Madžarske, Norveške, Romunije, Švice in Nizozemske.

KONJSKE DIRKE

v nedeljo 9. julija ob 15. uri na vojaškem vežbališču poleg aerodroma. Dohod iz Zaloške ceste pri hiši številka 26 tik banovinske umobolnice.

Ih je bilo treba napraviti za rešitvijo površinske razdelitve ter z označenjem gradbenih cen. Za izdelavo idejne skice regulacijskega načrta je celjska mestna občina določila sedem nagrad, dočim je idejnih skic predloženih le šest. Prva nagrada je 20.000 din, druga nagrada 15.000 din, tretja nagrada 10.000 din, ter štiri nagrade po 3.000 din, to je 12.000 din. Ocenjevalno razsodišče bo te idejne skice pregledalo, nakar bo določeno dne žirjska ocena. Te idejne skice bodo morda razstavljene tudi na celjski razstavi.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer	Temperatura	Relativna vlaga	Oblačnost	Veter	Pada-vine
	sko stanje	v C°	%	%	(smer, jakost)	m/m vrsta
Ljubljana	765.4	26.0	13.8	79	2 0	—
Maribor	765.6	25.4	10.1	60	3 0	—
Zagreb	766.7	27.0	10.0	90	0 0	—
Belgrad	766.4	26.0	14.0	80	0 NE ₂	—
Sarajevo	767.6	26.0	7.1	70	0 0	—
Vis	765.3	23.1	18.0	60	0 0	—
Split	765.1	31.0	20.0	30	0 NE ₂	—
Kumob	762.4	27.0	24.0	30	0 NE ₂	—
Rab	765.3	26.0	19.1	40	0 0	—
Dubrovnik	763.1	29.0	22.0	30	0 NE ₂	—

Vremenska napoved: Večinoma jasno in tople vreme. Nagnjenje k nevihtam.

Koledar

Dance, četrtek, 6. julija: Izajja.
Petek, 7. julija: Vidsbald.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarnar: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62; mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta.

Obmejni sončni St. Danijel na Korotkem vas vabi na Gospodarsko-prosvetni dan, ki bo pod vodstvom okrajnega kmetijskega odbora v Dravogradu in s sodelovanjem S. V. D., Kmečke zveze in Prosvetnega društva v St. Danijelu ter ostalih kmetijskih organizacij Meziške doline v nedeljo, 16. julija 1939 v St. Danijelu nad Prevaljami, pod pokroviteljstvom bana dr. Natlačen. V primeru slabega vremena bo vsa prireditve 30. julija.

Tabor Slovenske dijaške zveze bo letošnje počitnice v Slov. Konjicah, za dekleta od 17. do 20. jul., za fante pa od 21. do 24. jul. Letošnji tabor slovenskega katol. dijaštva je narodno-obrambenega značaja in bo še posebno veličasten, saj bomo zborovali spet v svobodi. Pokroviteljstvo nad taborom je blagovolil prevzeti slovenski ban g. dr. Natlačen. Mnogi še niso prejeli vabil, ker nimamo naslovov ali pa napačne naslove. Vei, ki ste z nami, se obrnite na SDZ, Miklošičeva 5, Ljubljana. Čas za prijavitev je podaljšan, za dekleta do 10. t. m., za fante pa do 15. t. m.

Sirite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dome«

Osemndnevni avtobusni izlet v Italijo priredi Prosvetno društvo »Trnovac« v dneh od 13. do 20. avgusta po sledeči poti: Ljubljana, Postojna, Gorica, Padova, Bologna, Firenze, Rim, Assisi, Rimini, Padova, Benetke, Udine, Trbiž, Jesenice, Ljubljana. Ogledali si bomo vse zanimivosti v Rimu, kjer ostanemo dva dni, in v Firenzi ter Benetkah, kjer ostanemo po en dan. Potovali bomo v odprtem modernem avtobusu. Razlaga in duhovno vodstvo izleta je v rokah g. prof. Anžiča. — Vožnja s prenočiščem in kolektivnim potnim listom velja 900 din. Na razpolago je še nekaj se-dežev. Kdor se namerava izleta udeležiti, naj pohiti s prijavo, ker se na 15. juliju prijave ne bodo več sprejemale. Natančne informacije dobite vsak ponedeljek, sredo in petek od 7 do 9 zvečer v Društvenem domu. Prijavite se pa lahko tudi pisмено na naslov: Zupanc Minka, Krakovski nasip 20, ali tel. na štev. 25-73.

Mednarodna skupina rokoborcev v Ljubljani. V Ljubljani je prispela mednarodna skupina avetovnih prvakov v rokoborbi, ki si je izbrala za svoje nastope dvorano kina Uniona. Skupina nastopa od danes naprej vsak večer ob 21.

Licitaci'a zaplenjenega orožja

V smislu čl. 35 pravilnika za izvrševanje zakona o posesti in nošenju orožja (Službeni list dravske banovine št. 77 od 16. avg. 1928) razpisuje okrajno načelstvo v Ljubljani javno licitacijo orožja, zaplenjenega po čl. 40 cit. zak., katerega lastniki se niso poslužili pravice, ki jim jo daje čl. 22, odst. 2 zak. o nošenju in posesti orožja (Službeni list št. 72 od 1. avg. 1928).

Na javni licitaciji, ki bo dne 27. julija ob 9 v poslopu okrajnega načelstva v Ljubljani, Hrenova ulica 11, se bodo predlagale razne puške, samokresi itd.

Licitacije za orožje se smejo udeležiti le osebe, ki so v posesti nabavnega dovoljenja za orožje in bodo smele kupiti le ono orožje, na katero se dovoljenje glasi. Na dražbi kupljeno orožje se mora v 8 dneh prijaviti občupravnemu oblastvu prve stopnje in prositi za orožni list ali za dovolilo za posest orožja.

Vsak kupec mora razen kupnine plačati še takso po 5 din za dražbeni zapisnik, dalje takso po t. p. 81 zak. o taksah v višini 4% kupne cene.

„Umetnost“, mesečnik za umetniško kulturo

Izšla je 11./12. številka te edine umetniške revije v vsej državi, ki obenem zaključuje III. letnik 1938/1939. Na prvem mestu so objavljeni pri nas doslej nepoznani soneti Raffaella Santija in Benvenuta Cellinija, dveh velikih mojstrov italijanske visoke renesanse. Sonete je odlično prevedel Alojz Gradnik. Za razumevanje okolja, v katerem so nastali, je urednik prispel posebno poročilo o Raffaellu in Celliniju, ki v kratki zgosteni obliki podaja življenjepis obeh umetnikov in historične ugotovitve glede postanka sonetov. Prof. dr. Fran. Šijanec je prispel posebno obširno študijo o našem znanem slikarju Albertu Sirku, zaključen je tudi članek Bohumila Markalousa »Kaj je umetnost« v prevodu dr. R. Hlavatega. Revija zaključuje poročila iz umetniškega sveta, katerim je dodana še posebna kratka študija o »exlibrisih« ki bo zlasti zanimala naše ljubitelje lepe knjige. Pesmi so poleg Gradnika prispeli še Tine De baljak s prevodom Bottove slovaške »Dvanajst belih sokolov« in Fr. Tominec, ki je prevedel Balj montovo »Morje« — večno hrepenenje.

Težišče revije je seveda v lepo natisnjenih podobah in so zastopani: Rafael, Bellini, Tine Gorjup, Bara Remec, Albert Sirk, Zmirek, Rjepin, Tizian, nizozemski slikarji Van der Weyden, Boul-in, Justus van Gent, J. A. Gros, Utrillo, Vlaminck in številni slikarji in kiparji iz sodobne francoske likovne umetnosti. Miha Maleš je prispelval neke, zelo lepih slovenskih »exlibrisov« za domače bibliofile. Zastopana pa je tudi starejša franska in perzijska umetnost. Vsega je objavljenih nič manj kot 52 ilustracij, tako da je revija za naše prilike gotovo razkošno opremljena.

Dva in pol milijonsko mesto v pragozdu

Rio de Janeiro — „januarsko mesto“, ki so ga ustanovili pred 400 leti portugalski mornarji

Rio de Janeiro, konec junija.

Gotovo se bo marsikdo vprašal, kje neki leži to mesto s tako čudnim imenom, a se začudil, ko bo slišal ime Rio de Janeiro. Tudi tisti, ki je bil kdaj tu, se bo gotovo vprašal, da li je to mesto res med takimi igorami? In vendar je. Steje okoli dva in pol milijona prebivalcev. Da je v pragozdu, se lahko prepriča vsak, kdor se je le kdaj vozil po samem mestu ali pa po hribih, ki vežejo posamezne dele mesta.

Mesto samo stoji ob velikem zalivu, imenovanem »Guanabara«, ter se razteza tja doli proti jugu ob samem Atlantiku. Posebno v zadnjem času zelo mnogo graje tik ob morju, kar se lahko opazi že daleč z morja. Skoraj sami nebotičniki štrlijo proti nebu drug ob drugem. Mnogi imajo 20 nadstropij, nekateri celo več. Lahko bi rekli, da ima to mesto razen Newyorka največ nebotičnikov na svetu.

3. ma 1535 ...

Pred dobrimi 400 leti (to je bilo 3. maja 1535) so se tu izkrcali Portugalci po večmesečni vožnji ter blodnjah po morju. Dolgo niso mogli pristati na nobenem primernem kraju, kajti morje je bilo ob vsej obali zelo nemirno. 3. maja pa so mirno pripluli v zaliv. Prvi pomorci so se izkrcali v bližini današnjega pristanišča, seveda so dolgo časa opazovali z morja, dali se ne pripravljali kak napad s kopnega, ko so se naposled vendar prepričali, da ni nobene nevarnosti, so se le opogumili ter se izkrcali. Kakor rečeno, jih niso napadli domačini (Indijanci, čeprav jih je tod kar mrgolelo). Prav začudeno so se gledali med seboj ter se spraševali, odkod neki so ti belci. Tako so po nekaj dnevih postali bolj zaupni ter odpeljali Portugalce v svoja taborišča, kjer stoji danes Morro Sant' Antonio, ter jim razkazali svoje bogastvo, ki pa ga ni bilo bogve kaj. Po nekaj mesecih so jo Portugalci popihali nazaj.

Čez dve leti spet nazaj

Po tem prvem obisku so prišli v večjem številu s trgovskimi ladjami, ki so jih sprejeli. To je bilo januarja meseca. Krstili so reko, ki teče skozi ta kraj, z imenom Reka Januarja (Rio de Janeiro), ter ob nji postavili več kolib za vojaštvo. Z novimi osvajači so prišli tudi razni pustolovci z željo po bajnih zakladih, a pozneje je sama država pošiljala v Novi svet razne zločince ter nasprotnike režima. Tako najdemo po nekaj letih tu že malo naselbino, katera je pa zelo počasi napredovala zaradi indijanskih napadov in notranjosti ter pomanjkanja delavnih moči. Šele po proglasitvi neodvisnosti leta 1823 (proglasil jo je sin portugalskega kralja Don Pedro I.) se je mesto začelo razvijati, posebno pa po proglasitvi republike leta 1889. Tedaj je bilo tudi konec sužnosti ter so skoraj vsi sužnji prišli v mesto, da si poiščejo svojo srečo. Tako najdemo že leta 1910. mesto z enim milijonom prebivalcev, a najmanj 60% Portugalcev. Seveda so danes mnogo nazadovale, tako da je od dveh in pol milijona ljudi 300 tisoč čistih Portugalcev, 100 tisoč drugih narodnosti (20 tisoč Italijanov, 30 tisoč Nemcev, 10 tisoč Sirijcev, 10 tisoč Špancev, a ostalo Japoncev, Amerikancev in drugih). Drugi so domačini (70% belcev, a ostalo črni in mulati).

Kakor sem že rekel, se je

mesto razvilo posebno v povojnem času

ko so začeli podirati cele hribe ter vrtati predore, skozi katere pride iz enega dela mesta v drugi.

Abesinski veljaki na obisku v Rimu.

Razen nebotičnikov stoje prav lepe palače, obdane od samega zelenja, raznega drevja, tropskih cvetlic, tako da se zdi, da so hiše v samem gozdu. Ulice so vse tlakovane (asfalirane) ter obdane z samim drevjem. Mesto ima mnogo parkov ter raznih malih zalivov. Ko pa sedeš na voz cestne železnice ter se popelješ v del mesta, imenovan Santa Theresa, tedaj pa te objame že pragozd, v katerem stoje posamezne vile. Tu je res pravcati tropski pragozd, ki je tako zaraščen, da ne moreš narediti niti koraka, ako si ne napraviš sam poti. Če pa se hočeš popeljati naprej, 500 metrov visoko do konca cestne železnice, S. Sylvestre, se poslužiš vzpenjače, ki te potegne skoraj do vrha »Corcovado« 800 m nad morjem, na katerem stoji 38 metrov visok kip Kristusa, ki je posebno veličasten ponoči, ker je razsvetljen ter ga je videti že daleč z morja. Ko si na vrhu, imaš pravo sliko mesta, ki je razmetano na vse strani med samimi hribi, zaraščenimi s tropskimi gozdovi. Če se pa poslužiš cestne železnice ter se popneš na drugo skupino hribov, »Alto da bo Vista«, se kaj kmalu znajdeš v čisto pravem pragozdu. Nekaj veličastnega je rano zjutraj, lahko bi rekel skrivnostnega. Če se vsedeš na kamen, ne čakaš dolgo, ko ti že od nekdaj pripadja velik kušar in gleda, kje bi dobil kaj za zob. Ko sedeš ob vodi, vidiš vsakovrstne ptice vseh barv in velikosti, kako se plhade ob obali. Ne čakaš dolgo, že se približajo prepirajoče se papige ter kričeči prikihi. Ako pa greš bolj globoko v gozd ter si v bližini rastočih banan, ti se mnogokrat pripeti, da vidiš cele trope majhnih opic, kako obirajo banane, a ko zakričiš, ti jo poberejo kot veler. A nedaleč, pač pa te opazujejo prav nezaupljivo iz gozda. Kakor v pravljici se zdi človeku v tej samotni, ko opazuje naravo ter njen boj za obstanek.

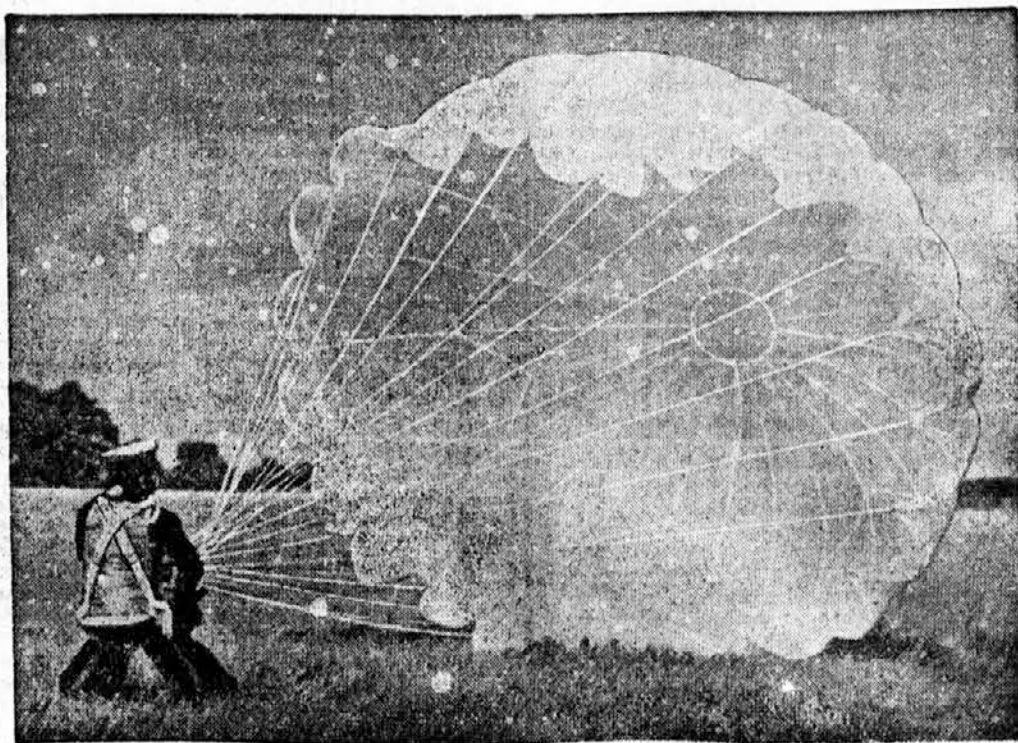
Ni čuda, da je mesto postalo svetovno znano, saj priplove sem vsako leto po 30 do 50 največjih ladij s tujci, ki prihajajo, da se pripravijo o tem čudnem mestu v sredini pragozda, da vidijo to krasoto, to »najlepše mesto na svetu«. Razen gozda ima tudi svojo riviero »Copaabana«, najlepši del mesta, ob samem Atlantiku, kjer poslušas večno pesem morja v nočni tišini, pa se ti zazdi, kakor bi bil tam neke ob bregu Save, Soče, kjer se valovi razbijajo drug ob drugem ter motijo nočno tišino. Ivo Budkovič.

Tudi v Iraku ne marajo Judov

Iz Bagdada poročajo, da je finančni minister napovedal nov štiriletni načrt za javna dela in narodno obrambo. Načrt predvideva izdatke v znesku 11 milijonov funtov. Izdatki bodo deloma pokriti z davčnimi dohodki deloma pa s posojilom, ki bo najeto na osnovi dohodkov od petroleja. Predsednik vlade je izjavil, da irška vlada odklanja angleško Belo knjigo o razdelitvi Palestine in da noben Zid ne bo dobil dovoljenja, da bi se naselil v Iraku.

Angleška vojska bo imela dovoli hrane

Angleški kmetijski minister Morison je dal v evodnem domu izjavo o načrtih za preskrbo zalog hrane in drugih življenjskih potrebščin za primer vojne. Naglasil je, da te zaloge obstoje iz konzerviranega mesa, konzerviranega mleka, biskvita in čokolade in da jih je dovolj. Namenjene so predvsem onim krajem, ki bi utegnili biti v primeru kakšne nevarnosti prvi ogroženi.

Skakanja z letal s pomočjo padal se morajo naučiti tudi angleški mornarji. Slika kaže takšno angleško padalo.

Pisan drobiž

Včeraj je bil zaključen kongres amer. mladine. Soglasno je bila sklenjena resolucija, ki pravi med drugim: Mladina bo ostala zvesta načelom prave demokracije in velikih ustavnih svoboščin. Člani kongresa so glasovali tudi o bodočih kandidaturah za predsednika Združenih držav. Za Roosevelta je glasovalo 904 članov za župana La Guardia 58 članov a za Davisa 56 članov.

Včeraj je bila obletnica vhoda turških čet v Hatay. Obletnico bodo proslavili z velikimi svečanostmi v vseh krajih Sandžaka. Prav tako bodo v vseh krajih tudi vojaške parade. Hatay je ves okrašen z zastavami, a mesto je razsvetljeno.

Kardinal megr. Segura je izjavil, da bo evharistični kongres leta 1944 v Španiji.

500 španelskih beguncev je odpotovalo v Mehiko.

Zaradi terorističnega delovanja je vojaško poveljstvo kaznovalo severnozpadni židovski del mesta s kaznijo tisoč funtov.

V Zedinjenih državah je deponiranega zlata v vrednosti 1 milijardo dolarjev za račun Anglije in drugih evropskih držav. Skupne zlate rezerve evropskih držav, deponirane v Zedinjenih državah in Kanadi so dosegle poldrugo milijardo dolarjev.

Nemška šahovska zveza je določila nemško reprezentanco, ki bo zastopala Nemčijo v Buenos Airesu na tekmar za svetovno prvenstvo. Nemčijo bodo zastopali: Sedanji prvak Eliskees, Michel, Engels, Bäcker in Reinhardt.

Sestre bivšega albanskega kralja so dopotovale enoči v Pariz, odkoder potujejo v London, kjer se bodo sestale s svojim bratom, bivšim albanskim kraljem Zogom.

V Parizu se je zvedelo, da je bil iz Rima izgnan Robert Goiyon, dopisnik pariškega »Journala«. Guiyon je bil izgnan zaradi telefonskega poročila v zvezi z nekimi vestmi o maršalu Badogliu.

Nadškof iz Quebeca, kardinal megr. Vilnew, ki je svoj čas prispel v Francijo kot papežev legat, je odpotoval včeraj iz Le Havra s parnikom »Normandie« v Newyork.

Ker je sklad lorda Baldwin, namenjen beguncem, dosegel skupno vsoto pol milijona funtov sterlingov (okoli 130 milj. din), je izvršilni odbor sklenil 31. julija ustaviti vpisovanje.

Podtajnik v ministertvu za vojno mornarico Shakespeare je izjavil v spodnjem domu, da imajo stalno pred očmi možnost pospešenega dela v ladjedelnih. Ladje se grade hitro, kolikor to dopuščajo delovne moči. V ladjedelnih so zaposleni najsposobnejši delavci.

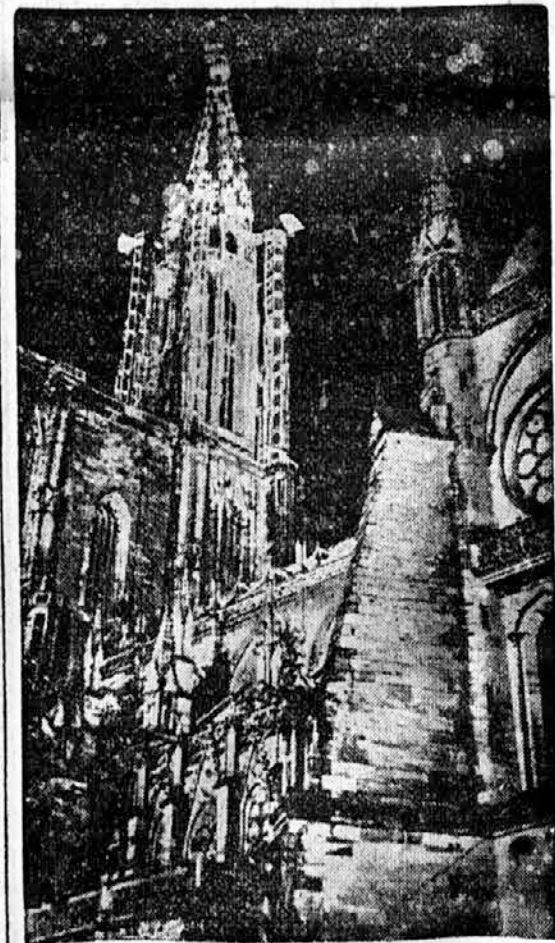
Sredozemsko morje na sred! zaprt

Italijanski list »Tevere« piše o ogromnem vojaškem pomenu, ki ga ima italijanski otok Pantelleria v sedanjem položaju na Sredozemskem morju. Topovi s Pantellerie morejo s pomočjo topov iz Sicilije dejansko nadzorovati skoraj vsa razdalja med Sicilijo in Tunisom. Če se k temu še prišteje učinek, ki ga lahko imajo italijanske podmornice v tem ozkem prehodu v primeru spopada, ter možnost, da se la prehod lahko minira zaradi plitvega morja, potem je jasen položaj, v katerem bi se znašle sovražne ladje, ki bi skušale pluti z ene strani Sredozemskega morja na drugo.

Radio

Programi Radlo Ljubljana

Cetrtek, 8. julija: 12 Ruski napavi (plošče) — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.30 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14. Napovedi — 15. Napovedi, področila — 19.30 Deset minut zabave — 19.40 Nac. ura — 20. Bernhard: Knechtada venek (plošče) — 20.10 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Polarič) — 20.30 Reprodukiran simfonični koncert: Berlioz: Fantastična simfonija — 21.15 Romunske, španske, srbo-hrvaške, bolgarske, turške in angleške pise pole in spremlja s kitaro g. Costelo Cristianovici iz Bukareste — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Za dobro voljo igra Radijski orkester.

Stolnica v Strassburgu. Za 500-letnico, odkar stoji, so jo slavnostno razsvetlili.

Poslednja zapoved

Vsi so se stresli, potem so tiho sklonili glave. Nekateri so se z besnim pogledom ozrli proti nebu, ki je bilo čisto in so se na njem prižigale prve vesele zvezde.

Ko si je Scott malo opomogel, je vzel v roke Courtneyjeve naočnike in čepico. Iz oči so mu tekale solze. Sklonil je glavo k tem ostankom, ki so še v onjani po boju, po prijateljevih laseh in po sveži krvi.

Tedaj je iz čepice padel zviti listek. Pobrali so ga in ga dali Scottu. Nekdo je prižgal električno svetilko, da je Scott lahko prebral, kaj je na listu. Tam je stalo:

»Posljam vam to zadnje sporočilo od vašega velikega junaka. Njegov pepel smo pokopali, kakor zasluži letalec Courtneyjevega kova. Prosim vas za

podobno uslugo: vaš oddelek B je danes popoldne sestrelil Von Richterja. Ker se je tudi njegovo letalo vnelo, se nam zdi, da eta se velika nasprotnika Courtney in Richter erečala v zadnjem miru, ko sta oba tako junaško izpolnila poslednjo zapoved domovine. Vrnite nam, če drugoga ne, vsaj kos kovine z Richterjaovega letala.»

Pod sporočilom je bil podpisan Richterja letalski oddelek.

Ko je Scott s hripavim glasom prebral vrste na listu, so se piloti odkrili. Sklonjenih glav so molče počastili spomin velikih letalcev, ki ju je življenje s svojo nedoumljivo krivico ostro vrglo na sovražni si strani bojišča, a ju je smrt s svojo izenačujočo dobroto združila v isti usodi. V njihovih srcih ni bilo to uro ne

45 sovraštva, ne jeze do Nemcev. Ob teh dveh smrth, ki nieta nikomur koristili, so se žgoče zavedali strahotnega nesmisla vojne. V njih je začela vetajati netolajljiva, nepoglasljiva žela po miru in po svetlih, novih dneh...

Na drugi strani bojišča so stali prav tako sklonjenih glav in prav takih misli nemški piloti, ki so žalovali za svojim najboljšim in s etisjenimi zobmi kleli vojno, veliko, nenasično zver, požiralko človeških otrok...

Na angleškem letališču so se piloti začeli tiho razhajati. Vsakdo je krenil v svoj kot, toda nazadnje so se vsi dobili v točilnici, kakor ob vsah budih in lepših dneh. Le da nocoj niso ne peli, temveč samo tiho nagibali kozarce in si gasili žalostno žefo.

Scott je etal sam sredi nočnega letališča in jokal kakor otrok. Počasi ga je začel stiskati hlad, ki mu je segal vse do praznega srca.

Čez dolgo časa se je stresel, pogledal v nebo, odkoder so ga pozdravljale zvezde, menil v njih zagledati vesele Courtneyjeve oči in je nehoti zajekal:

»Zbogom Courtney, zbogom...«

Potem se je zbral in z naglimi koraki odšel v pisarno.

Tam ga je že čakal pribočnik Phipps s svojim negibnim obrazom, a tudi on je imel zamegljene oči. Službeno je stopil predenj in mu poročal:

»Stotnik, iz generalnega štaba je prišla zapoved, da prevzimate zdaj vi poveljništvo. Prišli so novi piloti. Treba jim je prebrati zapoved za jutri...«

Scott je etisnil ustnice, malo premislil, potem je vzel papir ter vrgel nanj nekaj kratkih stavkov. Nato je šel v točilnico, kjer so stali v vrsti novi piloti in čakali nani.

Ko je prišel v točilnico, so vstali vsi letalci od miz in se zbrali v krogu okoli njega. Scott je zbral vse svoje sile ter spregovoril:

»Gospodje piloti... Danes je iz naše ere izginil junak...«

Pri teh besedah bi ga bilo »koraj premagalo, toda etisnil je zobe ter pa kratkem premolku nadaljeval:

»Naš oddelek je odlikovan, ker je stotnik Courtney s svojim poletom nad Soulet preprečil sovražna ofenzivo... Courtney se ni vrnil. Spomnimo se ga...«

Kakor en mož, so pilotje dvignili desnice k čepicam ter pozdravili.

Potem je Scott nadaljeval:

»Zapoved za jutri: oddelek »A« bo z novimi piloti vzletel jutri ob zori. Smer: odsek ob Marni. Novinci se držite vodnikov in pazite na njihova znamenja. To je edina pot, če se hočete vrniti celi in živi... To je vse!«

Na mizi v Scottovi pisarni je gorela to noč debela sveča in s svojo drhtečo svetlobo obsevala letalsko čepico in naočnike, ki so ležali na mizi poleg steklenice in napol praznega kozarca. Za mizo je bedel tih človek, negibno, bled in mračen, vse, dokler ni ekozi okno pogledala zarja ter s svojimi veselimi prsti začela risati na stene zadnje, krvave slike iz zgodbe o

poslednji zapovedi...

KONEC.

Naročajte »Slovenski dom«!